



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Съвременният български книжовен език – теоретични и приложни аспекти**

Лектор: доц. д-р Милен Томов

Телефон: 02 979-29-53; 0898399291

Имейл: tomovm@ibl.bas.bg

Хорариум: **30 часа**

Анотация (до 150 думи):

Специализираният курс има за цел да осигури необходимите базови знания за формирането и функционирането на съвременния български книжовен език, които да послужат както при подготовката на докторантите в процеса на обучението им, така и за бъдеща научна и приложна работа в областта на езикознанието. Обучаваните ще бъдат запознати със същността книжовния език, с основните понятия в теорията на книжовните езици и с методологията на езиковото култивиране и кодификацията на книжовните норми. Докторантите ще придобият знания за основните етапи във формирането и развитието на българския книжовен език, като вниманието ще се фокусира върху съвременното му състояние и най-актуалните проблеми на функционирането му в обществената комуникация. В необходимата пълнота ще бъде представена нормативната система на съвременния български книжовен език. Всички въпроси ще бъдат дискутирани от перспективата на непрекъснатата динамика в книжовноезиковото развитие и във връзка с влиянието на лингвистичните и екстралингвистичните фактори. Материалът ще бъде представян с оглед на добиване на изследователски умения и подходи към теоретичните и практическите проблеми на книжовния език в дескриптивен и прескриптивен план. Курсът дава възможност за широк поглед върху езика от различни гледни точки, като едновременно с това разкрива обществената значимост на лингвистичната дейност в полето на езиковата култура и на книжовния език. В края на курса се предвижда практическо обучение за затвърждаване на знанията – работа с конкретен езиков материал и практикум в Службата за езикови справки и консултации.

Освен за специалистите езиковеди курсът може да бъде полезен и за по-широк кръг докторанти хуманитаристи, които се интересуват от проблемите на съвременния книжовен език и желаят да повишат езиковата си компетентност.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1. Същност на книжовния език като обществено-историческо, културно и езиково явление.

2 часа

Тема 2. Основни понятия в теорията на книжовните езици. Език и реч. Езикова система и езикова норма. Книжовноезикова норма, узус и кодификация; комуникативни и стилистични норми.

4 часа



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема 3. Езиковата култура като научноприложна дисциплина. Традиционни и съвременни школи и направления (езиково култивиране, езиково планиране, езиков мениджмънт). 2 часа

Тема 4. Основни етапи и процеси на формиране на новобългарския книжовен език. Българският книжовен език през XX и XXI век. 2 часа

Тема 5. Функционална и езиково-нормативна характеристика на съвременния български книжовен език. Езикова ситуация, езикова политика и езиково законодателство. 2 часа

Тема 6. Видове книжовни норми според принадлежността им към отделните езикови равнища. Правописни норми и правила. Съвременни книжовноезикови норми в динамика – 4 часа

Тема 7. Теоретични и практически въпроси на българската езикова култура. Източници и критерии за нормативност и принципи на кодификация на книжовните норми. 2 часа

Тема 8. Основни кодификационни документи за българския книжовен език – речници и граматика, онлайн ресурси. Институционализация на езиковата култура. 2 часа

Тема 9. Приложни аспекти на езиковото култивиране – езиково консултиране, езикова популяризация. Текстовете и жанровете в езиковата култура. 2 часа

Тема 10. Българският книжовен език в обществената комуникация: езиково поведение, ценностни ориентации и езикови нагласи. Езикова критика; лаическа лингвистика. 2 часа

Тема 11. Практикум 1 – обучение в Службата за езикови справки и консултации – 3 часа

Тема 12. Практикум 2 – работа с конкретен езиков материал – 3 часа

Форми на обучение и оценяване:

Самостоятелна разработка по темата на курса, събеседване, активно участие в дискусия

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

1. Докторантите ще придобият знания за: същността, формирането и функционирането на книжовните езици и в частност на съвременния български книжовен език.
2. Докторантите ще могат да разбират и да анализират мястото на съвременния български книжовен език в обществената комуникация и в обществените отношения в исторически и съвременен аспект.
3. Докторантите ще познават и ще могат да анализират принципите и правилата на българския правопис и пунктуация, както и основните граматични, лексикални, стилистични и прагматични норми на съвременния български книжовен език.
4. Докторантите ще могат успешно да прилагат познанията си по български книжовен език при създаване на писмени и устни текстове с оглед на правописните, граматичните, лексикалните, стилистичните и комуникативните норми на съвременния български книжовен език.

Литература:

Александрова, Татяна. Особенности на устната форма на българския книжовен език, релевантни за кодификацията на правоговорните норми. – Български език, 2023, №1, 23 - 42.

<https://www.balgarskiezik.eu/1-2023.html>.

Андрейчин, Л. Из историята на нашето езиково строителство, С., 1977



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

БЕРОН (Български езикови ресурси онлайн). 2024, ISBN:ISSN: 3033-0785. <https://beron.mon.bg/>
Езиковите нагласи на днешните българи. Езиковите нагласи на българите и кодификацията на книжовните норми. Български език, 2019, Приложение №1.

https://www.balgarskiezik.eu/p_2019-no-1.html

Езиковите нагласи на днешните българи. Езикови нагласи - мотивация и оценки на езиковата общност за спазването на книжовните правила. – Български език, 2019, Приложение №2.

<https://www.balgarskiezik.eu/p-2019-No2/PRILOZHENIE-2-2019.pdf>.

Закони на/за езика. Издателство „Хейзъл“, 2004

История на новобългарския книжовен език, С., БАН, 1989

Косериу, Е. Система и норма . (Лекции по общо езикознание). София, 1990.

Мониторинг на въпросите в онлайн справочника „Езикови справки по интернет“ за периода 2018 – 2020 г. Проект на Секцията за съвременен български език към Института за български език при БАН на тема „Езикова култура и езикова политика. Електронни ресурси за езикови консултации“ (2018 – 2020). София, Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН, 2023. <https://ibl.bas.bg/ezikovispravki/publicacii/trudove-i-sbornitsi/monitoring-na-vprosite-v-onlayn-spravochnika-ezikovi-spravki-po-internet-za-perioda-2018-2020-g>.

Официален правописен речник. С., „Просвета“, 2012.

Официален правописен речник. Глаголи. с., „Просвета“, 2016.

Пражский лингвистический кружок. Москва, 1967.

Станчева, Руска. Кодификацията в контекста на езиковите нагласи. София, Издателство на БАН "Проф. Марин Дринов", 2021. <[>](https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106(32)).

Теория литературного языка в работах учёных ЧССР. Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 20.

Томов, М. Теорията на езиковата култура в научноисторическа и методологична перспектива. Ч. 1. и 2. – *Български език*, 2013, № 1, с. 7–29; №2, 7–26. ISSN 0005-4283.

Томов, М. Езиковото консултиране: езикова култура „при поискване“. – В: Славистиката и българистиката днес: въпроси, идеи, посоки. Сборник с доклади от международната конференция по повод 20-годишнината от създаването на специалност Славянска филология (Благоевград, 16-18 октомври 2014 г.). Благоевград, УИ Неофит Рилски, 2015, 534 – 538.

Томов, М. Социолингвистични критерии при кодификацията на книжовната норма. Доклади от Конференцията с международно участие на тема „Езикови нагласи и книжовен език“ (София, 17 – 18 септември 2019 г.), София: Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН, 2019, ISBN:978-619-90884-0-1, 199-205. <http://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2019/10/Sbornik-Ezikovi-naglasii-knzhoven-ezik-2019.pdf>

Подобна библиография по темата на курса е налична в публикациите, включени в основния списък

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

.....
.....



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

*1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>*

*email: fdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60*

.....